

KARLSTADS KOMMUN**KOMMUNLEDNINGSKONTORET****Tillväxtcentrum, Tillväxt & planfrågor****Remissvar** 2017-02-02

Olle Wikberg, 054-5401032

olle.wikberg@karlstad.se

**Remissvar – Remiss - Riksintresseutredningens
betänkande Planering och beslut för hållbar
utveckling (SOU 2015:99)**

Dnr KS-2016-555 Dpl 80

Sammanfattning

Karlstads kommun har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet från Riksintresseutredningens Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99).

Karlstads kommuns synpunkter*Allmänt*

Det går inte att ta miste på de goda intentioner som genomsyrar utredningens förslag för att skapa ett system för hushållning med mark- och vattenområden och särskilt områden av riksintresse, som är ändamålsenligt, anpassningsbart över tiden, fokuserat på väsentliga och aktuella behov och som inte leder till onödiga inskränkningar i användningen av mark- och vattenområden eller för planeringen av hur områdena ska användas. Kommunledningskontoret menar också att även analysen över vilka problem som dagens system kännetecknas av, till övervägande delen, är tydlig och klar.

I en perfekt värld där alla aktörer har en förmåga att väga av olika intressen mot varandra och också vägleds av en vilja att ta ansvar för helheten, och där alla har en gemensam målbild, skulle också många av de förslag till förändringar som utredningen redovisar, kunna bidra till en lösning av de problem som dagens system så uppenbart är behäftat med. Dilemmat är att förslagen till förändringar inte landar i en perfekt värld, utan i en verklighet, där ett växande antal aktörer bevakar just sina intressen, utifrån vitt skilda förutsättningar och målbilder.

Lämnade förslag för ett nytt system för hushållning av mark- och vattenresurser, kräver i första hand mycket omfattande förändringar i attityder och kulturer hos såväl enskilda tjänstemän som myndigheter och organisationer och privata aktörer. Kommunledningskontoret menar att även om nuvarande system för hushållning med mark och vattentillgångar har en del i övrigt att önska, så räcker det inte med

att ändra lagstiftningen. Av minst lika stor betydelse är att få till stånd förändringar i förhållningssätt, kulturer och attityder.

Utifrån den ovan beskrivna bilden av vilka problem som kommunledningskontoret ser och upplever rent generellt, kommenteras fortsättningsvis huvuddelen av utredningens förslag till ändringar i MB, PBL och hushållsförordningen.

Planering utifrån en helhetssyn

En ytterligare bestämmelse införs i kap 3 MB om att överväganden om att användningen av mark- och vattenområden ska göras utifrån en helhetssyn som främjar att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas. Kommunledningskontoret ser positivt på att vikten av helhetssyn införs som en bestämmelse, men menar samtidigt att det kräver en tidig dialog mellan statliga organ och kommuner för att nå fram till en gemensam målbild, som sedan kan ligga till grund för avvägningar utifrån ett helhetsperspektiv.

Områden av väsentligt allmänt intresse/ Fler allmänna intressen ska beaktas

Kommunledningskontoret menar att förslaget om att införa ytterligare en intressekategori i viss mån går emot ett av utredningens uppdrag, att förtydliga och förenkla systemet för hushållning av mark- och vattenområden. Detta särskilt med tanke på förslaget om att 9 nya intressen också ska beaktas i planeringen. Fler kategorier och fler intressen ska definieras i översiktsplanen. Bedömningen är att förslaget trots den goda tanken tyvärr leder till att diskussionsutrymmet ökar än mer och att planeringen kommer att kompliceras ytterligare och därmed leda till ineffektiva och längre planeringsprocesser. Samtidigt är dilemmat att det är av vikt att intressen som exempelvis bostadsförsörjning, att begränsa klimatpåverkan, näringsliv och forskning och innovation stärks. Här kanske en lösning är att ge de allmänna intressena den status som enligt förslaget skulle ges den nya intressekategorin "väsentliga allmänna intressen". Ytterligare ett frågetecken kring förslaget om "väsentliga allmänna intressen", är att de ska kunna pekas ut på såväl nationell som regional och lokal nivå. Varför exempelvis peka ut områden av väsentligt allmänt intresse på nationell nivå. Ett sådant område torde ju, per definition, vara ett riksintresse.

Brukning av jordbruksmark och dricksvattenförsörjning

Kommunledningskontorets bedömning är att denna nya bestämmelse inte behövs. Detta eftersom upplevelsen är att kommunen i plansammanhang redan i dag agerar på ett sätt som svarar upp mot förslaget till bestämmelse, och om så inte vore fallet, att länsstyrelsen i sådana fall, skulle agera.

Områden av riksintresse beslutas formellt/ Regeringen beslutar om kriterier för områden av riksintresse

Bara utifrån det faktum att det i betänkandet anges att 46% av landets mark- och vattentillgångar utgörs av riksintressen, gör att det finns ett stort behov denna översyn. Både en översyn av vilka riksintresseområden som pekas ut ur olika intresseaspekter, hur de avgränsas, och på vilket sätt riksintresseområden pekas ut,

välkomnas. Kommunledningskontoret vill poängtera vikten av att riksintressen omprövas i dialog med berörda kommuner och att den uttalade målsättningen vid en översyn är att minska den totala utbredningen av riksintresseområdena.

En ventil för regeringen

Den så kallade "ventilen" innebär att regeringen, skulle kunna besluta om företräde för ett "väsentligt allmänt intresse" före ett riksintresse. Länsstyrelsen skulle bemyndigas att fatta beslut, och ventilen skulle kunna möjliggöra att exempelvis ett bostadsförsörjningsintresse skulle kunna gå före ett riksintresse.

Som nämnts ovan bedömer kommunledningskontoret att komplexiteten och diskussionsutrymmet kommer att öka om ytterligare en intressekategori, "väsentliga allmänna intressen", skulle införas. Kommunledningskontoret tycker därför inte att "ventilen" ska kunna ge företräde för "väsentliga allmänna intressen" före riksintressen, utan menar att ventilen istället skulle kunna användas för att ge allmänna intressen företräde framför ett riksintresse, under förutsättning att det medför en god hushållning och planering utifrån en helhetssyn.

Det finns samtidigt en risk för att denna "ventil" öppnar för beslutsprocesser som kan bli kortsiktiga och inte ske i form av en långsiktigt hållbar planering med helhetssyn. En "ventil" för regeringen, motverkar sannolikt också den tydlighet, enkelhet och överskådlighet, som utredningen har haft till uppgift att eftersträva.

Avslutningsvis vill kommunledningskontoret peka på ett grundläggande faktum, att kommunen har en gedigen kunskap om mark- och vattentillgångar inom sina gränser, och därmed är bäst lämpade att fatta beslut om markanvändningen.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan och mot bakgrund av en sammanlagd bedömning och värdering av facknämndernas synpunkter, anser kommunledningskontoret, trots de goda intentionerna, att förslagen i Riksintresseutredningens betänkande avstyrks med undantag av förslaget om översyn av nuvarande riksintresseområden.

Per-Samuel Nisser
Kommunstyrelsens ordförande

Ulf Nyqvist
Kommundirektör